

R O M Â N I A
ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
Secția I civilă

Decizia nr. 65/2016

Pronunțată în ședință publică, astăzi 21 ianuarie 2016.

Asupra cauzei de față, constată următoarele:

Prin sentința civilă nr. 1159 din 11 aprilie 2013, Tribunalul Iași a admis în parte cererea formulată de reclamantul C.A.C., în contradictoriu cu pârâții M.C. și SC D.P.I. SRL București, prin administrator judiciar C.I.M. Ipurl Iași; a obligat pârâții, în solidar, la plata sumei de 4.000 lei, daune morale, către reclamant; a obligat pârâții la publicarea, pe cheltuielă proprie, în ediția tipărită și în ediția on-line a ziarului „Bună Ziua Iași”, a hotărârii judecătorești; a obligat pârâții la plata sumei de 500 lei cheltuieli de judecată.

Pentru a pronunța această sentință, tribunalul a reținut, pe situația de fapt, că în perioada 31 ianuarie 2012 - 13 februarie 2012 în cotidianul „Bună Ziua, Iași” a fost publicată o serie de 9 articole semnate de pârâțul C.M., toate având ca subiect presupuse fapte de corupție ale reclamantului. Șapte dintre aceste articole sunt însoțite și de fotografia reclamantului.

S-a constatat că titlurile articolelor publicate în perioada 31 ianuarie 2012 - 13 februarie 2012 în cotidianul „Bună Ziua, Iași” sunt următoarele: „Aici se ascund șpagile de la Spitalul Parhon” însoțit de fotografia reclamantului (publicat la data de 31 ianuarie 2012); „Agenția de Integritate descinde la Spitalul Parhon” însoțit de fotografia reclamantului (publicat la data de 1 februarie 2012); „Privatizare cu șpagă la Spitalul Parhon” însoțit de fotografia reclamantului (publicat la data de 2 februarie 2012); „Incredibil”: 500.000 de euro găsiți în buzunarul directorului Spitalului Parhon” însoțit de fotografia reclamantului (publicat la data de 6 februarie 2012); „Căpușele corupte de la Spitalul Parhon: Afacerea Velosan” însoțit de fotografia reclamantului (publicat la data de 7 februarie 2012); „Cea mai mare șpagă luată vreodată la Iași: 78 de miliarde” alăturat imaginii reclamantului (publicat la data de 9 februarie 2012); „Medicul fătălau de la Spitalul Parhon” însoțit de fotografia reclamantului (publicat la data de 10 februarie 2012); „Secretarul de stat V.C.: Nu mă interesează ce se întâmplă la Spitalul Parhon”(publicat la data de 11 februarie 2012); „Avocat plătit din bani publici să-l scape de D.N.A. pe un director”(publicat la data de 13 februarie 2012).

Tribunalul a reținut că acuzațiile aduse reclamantului, prin articolele anterior menționate, vizează lipsa justificării veniturilor cu care reclamantul ar fi achiziționat două imobile și faptul că veniturile reclamantului sunt obținute nelegal, din „mita” luată de la firmele de prestări servicii medicale cu care spitalul are încheiate contracte, ce ar fi fost perfectate prin eludarea prevederilor legale.

Instanța a considerat că nu se impune redarea strictă a conținutului fiecărui articol, maniera de exprimare ziaristică oglindită și în titlurile celor nouă articole, ce a fost redată în motivarea cererii de chemare în judecată, fiind cea cuprinsă, în fapt, în articole. Situația de fapt pe care tribunalul a avut a o sancționa, este cea susținută de reclamant (relativ la cuprinsul articolelor) și necontestată de pârâți.

În drept, prima instanță a reținut că raportul juridic litigios urmează a fi dezlegat în raport cu prevederile N.C.C. (intrat în vigoare la 01 octombrie 2011), întrucât art. 103 din Legea nr. 71/2011 prevede că răspunderea pentru faptele ilicite cauzatoare de prejudicii - invocată ca temei al cererii deduse judecătii - este guvernată de legea în vigoare la momentul săvârșirii faptei ilicite. Or, faptele pretinse a avea caracter ilicit au fost săvârșite după data intrării în vigoare a N.C.C., respectiv la datele 31 ianuarie 2012, 01 februarie 2012, 02 februarie 2012, 06 februarie 2012, 07 februarie 2012, 09 februarie 2012, 10 februarie 2012, 11 februarie 2012, 13 februarie 2012 (data publicării fiecărui articol în cotidianul „Buna Ziua, Iași”)

Tribunalul a apreciat că în cauză, ansamblul probelor administrate relevă exercitarea dreptului pârâțului la liberă exprimare în mod abuziv.

Astfel, jurnalistul pârât M.C. l-a plasat pe reclamant, fără să existe un suport real factual, în postura de infractor vinovat de săvârșirea unor fapte penale grave expres indicate de autor, respectiv luare de mita, conflict de interese, fals în declarații.

Aceste afirmații, care privesc fapte (iar nu judecătii de valoare) au o gravitate extremă, afectând reputația reclamantului, prin crearea unei imagini eronate în ochii publicului și, prin urmare, ar fi trebuit fundamentate pe o bază factuală precisă,

fiabilă, solidă. Or, o astfel de bază factuală nu a fost dovedită în cauză, ceea ce a condus la concluzia că pârâtul a construit afirmații lipsite de suport probator, cu intenție calomnioasă la adresa reclamantului. Astfel, pârâtul a probat doar faptul că reclamantul a fost sancționat contravențional la 19 octombrie 2012, cu 500 lei amendă pentru nedepunerea declarației de avere după data începerii activității de șef de secție și faptul că se află în prezent, în faza actelor premergătoare, o anchetă demarată de D.N.A - Serviciul Teritorial Iași la Spitalul C.I.Parhon, însă informațiile nu sunt publice în acest stadiu al cercetărilor.

Dacă unele exagerări sunt permise ziaristilor, mai ales în exprimarea unor judecăți de valoare, iar anumite accente ale articolelor publicate în luna februarie 2012 cu privire la persoana reclamantului ar putea fi încadrate în categoria unor astfel de exagerări permise, nu același lucru se poate reține despre afirmarea unor fapte, prezentate ca fiind certe și care nu sunt dovedite.

Tribunalul a constatat că articolele incriminate conțineau atât judecăți de valoare dar și afirmații directe, privind fapte penale grave, intenționându-se să se transmită opiniei publice un mesaj neechivoc și anume, că reclamantul a folosit banii publici în interes personal, că a săvârșit infracțiunile de luare de mită, fals în declarații, conflict de interese.

Tribunalul a reținut totodată, că afirmațiile extrem de grave, de serioase vizându-l pe reclamant impuneau diligențe speciale din partea autorului articolelor, în verificarea adevărului declarațiilor factuale și că specificul cotidianului „Bună ziua, Iași” este de informare, nu de pamflet, publicul având expectanța justificată ca informațiile cuprinse în acesta să fie conforme cu realitatea, să exprime adevărul.

Ca atare, s-a considerat că afirmațiile ziaristului au depășit limitele acceptabile și că nu există un raport de proporționalitate rezonabil între interesele concurente implicate, articolele respective constituindu-se într-o campanie de defăimare a reclamantului, care nu este protejată de dreptul constituțional la libertatea de exprimare și nici de art. 10 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Prin urmare, fapta pârâtului este ilicită fiind săvârșită în exercitarea abuzivă a dreptului subiectiv la liberă exprimare, depășind, în contextul dat, limitele criticii admisibile și aducând reclamantului un prejudiciu moral constând în lezarea onoarei, demnității, reputației, suferințe de ordin psihic și atingeri ale vieții private, fiindu-i știrbită imaginea la locul de muncă, în mediul profesional, în familie și în general, în societate.

Cât privește echivalentul valoric al daunelor morale s-a reținut că acestea nu sunt susceptibile de comensurare bănească, obiectul prejudiciului, dreptul subiectiv vătămat fiind o valoare inestimabilă, dar că imposibilitatea evaluării în bani a prejudiciului moral nu implică și imposibilitatea stabilirii cuantumului indemnizației de reparare.

Față de dispozițiile art. 253 C. civ., care reglementează mijloacele de apărare a drepturilor nepatrimoniale și a căror incidentă la speță s-a reținut, au fost obligați pârâții la publicarea, pe cheltuielă proprie, în ediția tipărită și în ediția online a ziarului „Bună ziua, Iași”, a hotărârii.

De asemenea, constatând că articolele publicate și-au produs efectele cu mult timp în urmă, iar publicarea prezentei hotărâri, după trecerea unei perioade îndelungate, nu se mai poate constitui într-o reparație integrală a prejudiciului moral suferit, așa încât acesta este susceptibil și de o reparație pecuniară, comensurată la nivelul sumei de 4.000 lei (cererea reclamantului privind acordarea sumei totale de 1.000.000 lei daune morale, fiind apreciată de instanță a constitui un izvor de îmbogățire fără just teme).

S-a dispus obligarea, în solidar a celor doi pârâți, instanța constatând că sunt îndeplinite și condițiile art. 1373 C. civ. referitoare la răspunderea comitentului pentru fapta prepusului (pârâta, persoană juridică, în calitate de editor al ziarului „Buna Ziua Iași” necontestând nici existența raportului de prepușenie între aceasta și numitul C.M. și nici săvârșirea de către acesta a faptei în funcția încredințată).

Împotriva acestei sentințe a declarat apel pârâtul M.C.

Apelul a fost respins ca nefondat prin Decizia nr. 139 din 20 mai 2014 a Curții de Apel Iași, secția civilă.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a constatat că reglementarea libertății de exprimare, a condițiilor de exercitare a acesteia este cuprinsă atât în norme interne, cât și în norme internaționale ratificate sau adoptate de statul român, norme care au întemeiat în bună măsură apărările părților litigante și care au fost dezvoltate pe larg de instanța de fond, respectiv art. 31 alin. (4) din Constituția României, art. 10 parag. 1 și 2 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Totodată, Curtea a reținut că aplicarea art. 10 al Convenției Europene poate fi evaluată în relație și cu alte instrumente internaționale relevante privind protecția libertății de exprimare, în special art. 19 al Pactului Internațional privind

Drepturile Civile și Politice (19 decembrie 1966).

De asemenea, Rezoluția nr. 1003/1993 privind etica ziaristică a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei, adoptată de România prin H.G. nr. 25/1994, dezvoltă principiile care trebuie să guverneze modul de funcționare a ziaristicii, al cărei rol în societate este legat, în special, de imperativul absolut al corectitudinii, în cazul știrilor, și al onestității, în cazul opiniilor, potrivit art. 13 al Rezoluției.

S-a constatat că în mod corect instanța de fond a avut în vedere, la soluționarea cauzei, jurisprudența Curții Europene care a statuat, cu valoare de principiu, că orice persoană fizică, inclusiv un ziarist care exercită libertatea de exprimare, își asumă „îndatoriri și responsabilități” a căror întindere depinde de situația concretă particulară în discuție și de procedeul tehnic utilizat.

Recunoscând fără nicio rezervă rolul esențial ce revine presei într-o societate democratică, jurisdicția europeană a reamintit că parag. 2 al art. 10 din Convenție prevede limitele exercițiului libertății de exprimare, urmând a se determina dacă, în circumstanțele particulare ale cauzei, interesul informării publicului poate prima „îndatoririlor și responsabilităților” de care sunt ținute ziariștii, în exercitarea activității lor.

În ceea ce privește dreptul la viața privată, Curtea Europeană a decis, în jurisprudența sa constantă, că noțiunea de viață privată cuprinde elemente care se raportează la identitatea unei persoane, cum ar fi numele său; personalitate; integritatea sa fizică și morală, garanția oferită de art. 8 din Convenție fiind destinată, în principal, să asigure dezvoltarea, fără ingerințe exterioare, a personalității fiecărui individ în relațiile cu semenii. Așadar, există o zonă de interacțiune între individ-terți care, chiar și într-un context public, aparține „vieții private” (Von Hannover împotriva Germaniei, parag. 50).

De asemenea, s-a statuat că „dreptul la apărarea reputației este un drept care, în calitate de element al vieții private este legat de art. 8 din Convenție” și că trebuie găsit un echilibru între libertatea de exprimare și dreptul la viața privată, care cade sub incidența art. 8, echilibru care impune tragerea la răspundere a persoanelor vinovate de comiterea afirmațiilor denigratoare și reiterate în public, prin mijloace de comunicare prin presă și mass-media cu rea-credință (cauza Petrina împotriva României, cauza Andreescu împotriva României).

Curtea de apel a constatat că aceste componente esențiale au fost analizate în concret de către instanța de fond, în raport de situația de fapt reținută.

În ceea ce privește situația de fapt conturată în speță și în raport de care se verifică incidența normelor invocate anterior, instanța de apel a reținut că în mod corect tribunalul a stabilit că faptele imputate reclamantului prin cele nouă articole publicate nu au o bază factuală solidă.

Astfel, în apel s-a reiterat apărarea pârâtului în sensul că prin articolele înscrise a făcut afirmații care corespund realității deoarece este în derulare o anchetă penală, A.N.I. a constatat existența unei stări de incompatibilitate și a unui conflict de interese, precum și faptul că instanța de fond nu a avut în vedere achiziționarea de către reclamant de bunuri imobile de o valoare apreciabilă, de natură a trezi îndoieli cu privire la scopul acestor tranzacții în raport și de numărul mare de convenții civile încheiate cu diverse firme private din domeniul medical.

Curtea de apel a constatat că, potrivit adresei D.N.A. - Serviciul Teritorial Iași nu rezultă decât că în Dosarul penal nr. 73/P/2012 a fost începută urmărirea penală în rem sub aspectul săvârșirii mai multor infracțiuni de corupție.

De asemenea, deși este real că prin raportul de evaluare din 24 septembrie 2013 întocmit de A.N.I. s-a constatat existența unei stări de incompatibilitate în ceea ce-l privește pe reclamant precum și existența conflictului de interese în materie administrativă, împotriva acestuia s-a formulat contestație de către reclamant, ce se află în curs de soluționare.

Totodată, din comunicatul A.N.I. (9 mai 2014) depus în apel, a rezultat că a fost sesizată Comisia de cercetare a averilor din cadrul Curții de Apel Iași în vederea începerii acțiunii de control cu privire la modificările patrimoniale intervenite în averea reclamantului și a soției sale, urmare a constatării de către A.N.I. a unei diferențe nejustificate de 400.000 euro în averea acestuia.

A reținut instanța că cele constatate de A.N.I., pentru care reclamantul a fost plasat în sfera conflictului de interese, au avut în vedere și convențiile încheiate de reclamant cu firme medicale și alte persoane (aspecte invocate de către apelant).

S-a apreciat însă, că toate aceste înscrisuri noi nu au modificat situația de fapt reținută de instanța de fond și nu pot constitui o bază factuală suficientă și solidă de natură să-l fi determinat pe apelant să pronunțe „verdicte” în ceea ce

privește activitatea reclamantului căruia i s-au imputat fapte penale grave. Aceasta, întrucât din comunicatul D.N.A. rezultă că s-a început urmărirea penală în rem, împotriva raportului A.N.I. s-a formulat contestație, raport ce viza și aspecte invocate de apelant în legătură cu convențiile încheiate de reclamant, iar în ceea ce privește existența unor diferențe nejustificate dintre averea dobândită și veniturile realizate de reclamant, A.N.I. a sesizat instanța competentă pentru a se efectua un control, astfel că nu există o hotărâre judecătorească care să confirme cele contestate.

Așa fiind, s-a concluzionat că afirmațiile extrem de grave la adresa reclamantului în absența unei baze factuale solide și concrete ce nu a fost modificată în apel, au depășit limitele acceptabile, neexistând un raport de proporționalitate rezonabil între interesele concurente în litigiu.

În realitate, articolele respective, în număr de nouă, s-au constituit într-o veritabilă campanie de presă de defăimare a reclamantului, care nu poate fi protejată de dreptul constituțional la liberă exprimare, respectiv informarea prin presă prevăzută de art. 10 din Convenția Europeană.

Împotriva acestei decizii a declarat recurs pârâtul M.C.

Prin Decizia nr. 3106 din 12 noiembrie 2014, Înalta Curte de Casație și Justiție a admis recursul și a casat decizia recurată, dispunând trimiterea cauzei spre rejudecare aceleiași instanțe de apel.

Instanța a reținut că există contradicții în interiorul considerentelor hotărârii, care nu permit exercitarea controlului de legalitate în faza recursului, în contextul în care nu au fost lămurite elementele de fapt ale pricinii.

Totodată, a dispus ca, în rejudecare, să se aibă în vedere dacă afirmațiile făcute de pârât în conținutul articolelor de presă depășesc limitele libertății de exprimare, ținând seama, pe de o parte, de specificul informațiilor (caracterul perisabil al acestora), de rolul jurnalistului de „câine de pază” într-o societate democratică, de elementele relevate de existența unei anchete penale în desfășurare, a unor acte întocmite de A.N.I. (în care există mențiuni cu privire la conflictul de interese administrativ, starea de incompatibilitate a reclamantului, inclusiv sesizarea Comisiei de cercetare a averilor pentru nejustificarea unei sume de 400.000 euro) și în ce măsură acestea se pot sau nu circumscrie sintagmei de „bază factuală solidă”, făcând dovada preocupării jurnalistului în verificarea veridicității și fiabilității afirmațiilor.

În evaluarea ce urmează a fi realizată de către instanța devolutivă de control judiciar va face, de asemenea, distincție între imputațiile factuale referitoare la fapte materiale concrete (vizând, de exemplu, achiziționarea de imobile, externalizarea serviciului de dializă în favoarea anumitor firme, privatizarea serviciului de transport al pacienților pentru dializă) și judecățile de valoare ale jurnalistului (care, exprimând evaluări, opinii critice al acestuia nu pot fi supuse aceluiași regim probator, neputându-se concepe că pot fi formulate doar sub condiția demonstrării realității faptice).

S-a dispus a se analiza și dacă articolele impută fapte penale grave și acuzații gratuite de vinovăție sau este vorba despre afirmarea unor bănuieli și suspiciuni; dacă afirmațiile jurnalistului reprezintă „verdicte” care depășesc sfera și protecția art. 10 C.E.D.O. ori sunt evaluări, opinii critice exprimate de acesta pe baza faptelor materiale concrete prezentate. De asemenea, se va analiza dacă termenii utilizați („tun”, „furt”, „șpagă”, „mită”, „împărțirea cașcavalului”) - la care a făcut referire reclamantul și în întâmpinarea din recurs - reprezintă sau nu încălcarea prezumției de vinovăție ori se înscriu în doza de exagerare și în mijloacele de expresie permise jurnalistului.

În rejudecare, cauza a fost înregistrată sub nr. 1991/99/2012*.

Prin Decizia civilă nr. 218 din 28 mai 2015, Curtea de Apel Iași, secția civilă, a admis apelul pârâtului M.C., a schimbat sentința apelată, în sensul că a respins acțiunea și a obligat intimatul C.A.C. să plătească apelantului M.C. suma de 2.680 lei cu titlu de cheltuieli de judecată.

În motivarea soluției, curtea de apel a reținut următoarele:

Curtea de apel a reținut că, în perioada 31 ianuarie 2012 - 13 februarie 2012 au fost publicate în cotidianul „Bună Ziua Iași” 9 articole semnate de apelantul M.C., având ca subiect pretinse fapte de corupție săvârșite de reclamantul C.A.C.

Prin aceste articole se susține că reclamantul nu justifică sumele de bani plătite pentru achiziționarea a două imobile, în valoarea de 395.000 euro și respectiv de 100.000 euro, nu a depus declarații de avere nici la spital și nici la U.M.F. și că, în calitate sa de director al Spitalului „C.I.Parhon” din Iași, a primit bani de la furnizorii de medicamente și de servicii medicale, încălcând legislația referitoare la conflictul de interese.

Se mai susține că reclamantul a încredințat un contract fără licitație publică unei firme private (SC F.R. SRL) firmă la care soția sa (angajata Spitalului Parhon) era angajată în același timp, și cu care reclamantul încheia convenții civile în

baza cărora ar fi primit suma de 7.000 lei pe an, jurnalistul concluzionând că astfel familia C. s-a aflat în conflict de interese.

Autorul articolelor afirmă și faptul că reclamantul a cumpărat un imobil de la familia F., sugerând faptul că acesta ar fi fost prețul șpagii pentru contractele încheiate de firmele familiei F. și că a privatizat „în condiții dubioase” serviciul de transport al pacienților pentru dializă în favoarea firmelor SC V. SRL și SC V.M. SRL.

Într-un alt articol se face referire la veniturile de 78 miliarde lei obținute de reclamant din contractul încheiat de spitalul condus de reclamant cu furnizorii de servicii medicale și medicamente.

Jurnalistul menționează, într-un alt articol, că familia C. s-ar fi îmbogățit de pe urma firmelor care au încheiat contracte cu familia reclamantului, iar în articolul din 13 februarie 2012 reproșează reclamantului că este și singurul dintre directorii spitalelor verificate de către D.N.A. care și-a angajat un avocat, plătit din bani publici, și că această acțiune ar fi determinată de frică.

Analizând aceste articole, instanța de apel a reținut că acestea au afectat în mod clar reputația reclamantului, situație față de care C.E.D.O. a reamintit că, potrivit jurisprudenței sale constante, dreptul la apărarea reputației este un drept care, în calitate de element al vieții private, este legat indisolubil de art. 8 din Convenție, cu atât mai mult cu cât articolele sunt însoțite de fotografii ale reclamantului (C.E.D.O. Cauza Pfeifer c. Austriei, 15 noiembrie 2007).

Curtea a reținut ca fiind importantă atât calificarea discursului ca referindu-se la imputații factuale sau la judecăți de valoare, cât și atitudinea subiectivă a autorului în momentul săvârșirii faptei. În raport de acest ultim criteriu, este necesar a se stabili buna credință a jurnalistului, atât în raport de adevărul afirmațiilor sale (dacă a cunoscut sau nu că acestea sunt adevărate sau false, dacă a depus diligențele necesare, în circumstanțele date, pentru a verifica autenticitatea afirmațiilor), cât și în funcție de scopul demersului jurnalistic (dacă a urmărit să informeze opinia publică asupra unor chestiuni de interes public, îndeplinindu-și îndatorirea de a răspândi informații și idei asupra unor subiecte de interes general, chiar dacă aceasta implică uneori în mod inerent afectarea reputației persoanei vizate).

Instanța a reținut că articolele incriminate cuprind atât imputații factuale referitoare la fapte materiale concrete (vizând achiziționarea de imobile, lipsa declarațiilor de avere, externalizarea serviciului de dializă în favoarea anumitor firme, privatizarea serviciului de transport al pacienților pentru dializă), cât și judecăți de valoare („donație (...) sinonimă cu șpaga”, reclamant „penal”, ajutat „tot de penal”, „tun”, „furt”, „șpagă”, „mită”, „împărțirea cașcavalului”).

În ce privește imputațiile factuale, instanța a constatat că materialitatea lor este, în parte, dovedită. Astfel, instanța are în vedere actele de vânzare-cumpărare a celor două imobile, având valorile indicate în articolele incriminate, lipsa declarațiilor de avere, sancționată prin procesul-verbal de contravenție din 19 octombrie 2012, comunicatul A.N.I. privind existența conflictului de interese motivat de faptul că reclamantul deține „interese la două societăți comerciale care au stabilit relații comerciale cu acest spital public, în perioada 29 mai 2006-27 mai 2013” (fila 39 dosar), comunicatul aceleiași instituții potrivit cu care Agenția a constatat existența unei diferențe nejustificate, de aprox. 407.000 euro, între averea dobândită și veniturile realizate împreună cu soția sa, ca angajați ai spitalului (fila 460 dosar), adresa D.N.A. din 6 martie 2014 referitoare la începerea urmăririi penale în rem sub aspectul săvârșirii infracțiunilor de luare de mită, conflict de interese și complicitate la infracțiunea de conflict de interese, urmată de emiterea, de către D.N.A., a ordonanței de începere a urmăririi penale din 3 martie 2014 față de reclamant pentru aceleași infracțiuni, de emiterea ordonanței de extindere a urmăririi penale din 27 octombrie 2014 și pentru alte infracțiuni, de emitere a ordonanței de continuare a urmăririi penale din 29 octombrie 2014 (în care se face referire la relația reclamantului cu firmele din grupul F. și cu SC P.I.R. SRL), respectiv de instituire a sechestrului asigurator asupra bunurilor mobile și imobile asupra bunurilor aflate în proprietatea reclamantului la data de 29 octombrie 2014.

În privința judecăților de valoare, Curtea a subliniat faptul că atunci când afirmațiile unui ziarist au caracterul unor judecăți de valoare, al căror adevăr nu poate fi verificat, reprezentând opinii sau aprecieri personale ale indivizilor, acestea sunt protejate de art. 10, cu condiția ca ele să se bazeze pe fapte adevărate sau să fie susținute de o argumentare logică a autorului lor: „chiar și o judecată de valoare se poate dovedi excesivă dacă este totalmente lipsită de o bază factuală” (C.E.D.O., cauza Cumpănă și Mazăre c. României, hotărârea din 17 decembrie 2004, paragraf. 38).

În speță, raportat la cele arătate anterior, instanța de apel a reținut că în mod greșit prima instanță a constatat lipsa de suport factual a afirmațiilor făcute de jurnalist.

Este adevărat că exercitarea libertății presei comportă totuși „obligații și responsabilități”, care dobândesc o semnificație deosebită atunci când sunt în joc reputația și drepturile semenilor. Jurnaliștii nu se pot prevala de garanția oferită de art. 10 decât cu condiția să acționeze „cu bună credință, astfel încât să furnizeze informații exacte și demne de încredere,

respectând deontologia jurnalistică” (C.E.D.O., cauza Radio France c. Franței, hotărârea din 30 martie, parag. 37).

Deși Convenția pare să opereze „neutralizarea” reciprocă a dreptului la libertatea de expresie și a celui la respectarea vieții private, autorizând statele să-l limiteze pe primul pentru a apăra viața privată de excesele libertății de informare, este evident că primul prevalează în prezent față de cel de-al doilea.

Curtea europeană a precizat că limitele criticii admisibile sunt mai largi în cazul unui funcționar public, vizat în calitatea sa de persoană publică, decât în cazul unui simplu particular (C.E.D.O., cauza Lingens c. Austriei, hotărârea din 8 iulie 1986, parag. 36). Anumite categorii de persoane, datorită funcției sau poziției pe care o dețin în societate, trebuie să accepte un grad al criticii mult mai ridicat față de persoanele obișnuite, deoarece se expun în mod inevitabil și conștient unui control strict al faptelor și afirmațiilor lor, atât din partea ziariștilor, cât și a masei cetățenilor.

Instanța a reținut că reclamantul, în calitatea sa de manager al Spitalului “C.I. Parhon” și de profesor universitar se expune, în mod inevitabil și conștient, unui control atent al faptelor și gesturilor sale (mai ales atunci când face desfășoară activități manageriale care se pretează la critică), control ce este exercitat atât de ziariști, cât și de opinia publică.

Curtea Europeană consideră chiar că libertatea jurnalistică include posibila recurgere la o doză de exagerare sau chiar de provocare (C.E.D.O., cauza Lopes Gomes da Silva c. Portugaliei, hotărârea din 28 septembrie 2000, parag. 34) și că beneficiază de protecția oferită de art. 10 din convenție nu numai „informațiile” sau „ideile” acceptate ori considerate drept inofensive sau indiferente, ci și cele care lovesc, șochează sau neliniștesc: aceasta este dorința pluralismului, toleranței și mentalității deschise, fără de care nu există „societate democratică”(Cauza A împotriva Norvegiei).

În cauză, instanța nu este chemată să stabilească dacă, într-adevăr, neregulile semnalate în raportul A.N.I. și în ordonanțele procurorului corespund adevărului. Esențială este existența unor indicii privitoare la faptele invocate de pârât în articolele contestate. Înscrierile invocate de apelant servesc drept temei al concluziei că astfel de indicii au existat și că au fost suficient de importante încât să confere suport faptic afirmațiilor pârâtului, mai ales că respectivele constatări au fost făcute de organisme publice, special abilitate în acest sens, nefiind simple aprecieri sau supoziții ale unor persoane private.

Instanța a reținut că informațiile prezentate de pârât s-au subsumat noțiunii de informații de interes public, ele nereprezentând aspecte ținând de viața privată a reclamantului. Problema dezbătută era în mod evident de interes public, întrucât viza aspecte legate de modul de încheiere/atribuire a unor contracte de către reclamant, în calitate de director al unui spital public, și de veniturile obținute de reclamant în această calitate, raportat la achiziția unor imobile de valoare substanțială, respectiv la nedepunerea declarațiilor de avere prevăzute de lege.

Potrivit jurisprudenței Curții, subiectele de interes general sunt cele care interesează publicul în ansamblul sau o parte a acestuia, chiar dacă sunt atinse în cursul său și interese de ordin personal ori discuția degenerază într-o dispută personală (C.E.D.O., cauza Urbino Rodrigues c. Spaniei, hotărârea din 29 noiembrie 2005, parag. 51). Mai departe, Curtea arată și că sunt interese de ordin general inclusiv cele care tratează un caz particular, dacă discuția implică instituții de interes public.

În ce privește atitudinea subiectivă a jurnalistului, instanța a apreciat că pârâtul nu a acționat cu rea-credință, iar faptul că cele relatate nu au fost pe deplin dovedite nu este relevant sub acest aspect, întrucât, așa cum a relevat C.E.D.O. în cauza Dalban împotriva României, „este inadmisibil ca un ziarist să nu poată formula judecăți critice de valoare decât sub condiția demonstrării veridicității”.

Prin urmare, instanța a constatat că articolele înscrise în cauză au urmărit informarea publicului cu privire la un subiect de interes general și nu denigrarea reclamantului, nefiind, astfel, depășite limitele libertății de exprimare.

Referitor la termenii folosiți de ziarist (reclamant „penal”, „țun”, „furt”, „șpagă”, „mită”, „împărțirea cașcavalului”), instanța constată că se înscriu în doza de exagerare și în mijloacele de expresie permise jurnalistului și că beneficiază de protecția oferită de art. 10 din convenție, având în vedere jurisprudența C.E.D.O. evocată, potrivit cu care sunt protejate nu numai „informațiile” sau „ideile” acceptate ori considerate drept inofensive sau indiferente, ci și cele care lovesc, șochează sau neliniștesc.

Pentru aceste considerente, instanța a constatat că, în speță, nu s-a făcut dovada caracterului ilicit al faptei săvârșite de jurnalist, pentru a se pune în discuție atragerea răspunderii sale delictuale.

Pentru argumentele expuse mai sus, constatând întemeiat apelul declarat de pârât, instanța l-a admis și, în temeiul dispozițiilor art. 296 C. proc. civ. a schimbat sentința apelată în sensul respingerii acțiunii ca neîntemeiată.

În temeiul dispozițiilor art. 274 C. proc. civ., instanța a obligat reclamantul la plata cheltuielilor de judecată către intimatul M.C. în sumă de 2.680 lei, reprezentând cheltuieli de judecată (din care 2.500 lei reprezintă onorariul de avocat și diferența - taxă de timbru).

Decizia din apel a fost atacată cu recurs, în termen legal, de către reclamantul C.A.C. care, invocând motivul de nelegalitate prevăzut de art. 304 pct. 9 C. proc. civ., a formulat următoarele critici:

După expunerea situației de fapt, recurentul susține că, în mod corect a reținut Tribunalul Iași că articolele incriminate conțin atât judecăți de valoare dar și afirmații directe, privind fapte penale grave, intenționându-se să se transmită opiniei publice un mesaj neechivoc și anume, că reclamantul a folosit bani publici în interes personal, că a săvârșit infracțiunile de luare de mită, fals în declarații, conflict de interese.

Contrar celor susținute de către Curtea de Apel, nu au fost dovedite imputațiile factuale referitoare la fapte materiale.

În Dosarul penal nr. 73/P/2012 a fost începută urmărirea penală în rem sub aspectul săvârșirii infracțiunii de conflict de interese, luare de mită, urmată de emiterea, de către D.N.A., a ordonanței de începere a urmăririi penale din 03 martie 2014 față de reclamant pentru aceleași infracțiuni, dosar care se află încă în faza de urmărire penală, în speță nefiind dată nicio soluție.

Deși este real că prin raportul de evaluare din 24 septembrie 2013 întocmit de A.N.I s-a constatat existența unui conflict de interese în ceea ce îl privește pe reclamant precum și existența conflictului de interese în materie administrativă, împotriva acestuia s-a formulat contestație de către reclamant, ce se află în curs de soluționare.

De asemenea, deși a fost sesizată Comisia de cercetare a averilor din cadrul Curții de Apel Iași în vederea începerii acțiunii de control cu privire la modificările patrimoniale intervenite în averea apelantului, urmare a constatării de către A.N.I a unei diferențe nejustificate de 400.000 euro, sesizare este de asemenea în curs de soluționare.

Susține recurentul că toate acuzațiile care se aduc reclamantului sunt în faza de cercetare, nu există o hotărâre judecătorească definitivă în ceea ce îl privește, drept urmare beneficiază de prezumția de nevinovăție.

Așa cum menționează Curtea de Apel prin decizia atacată, este importantă în calificarea discursului și atitudinea subiectivă a autorului în momentul săvârșirii faptei, stabilirea bunei-credințe a jurnalistului raportat la cele scrise și la scopul demersului jurnalistic de a informa opinia publică asupra unor chestiuni.

Intimatul nu dovedește bună credință deoarece articolele conțin mai mult decât judecăți de valoare, opinii ale jurnalistului bazate pe informațiile prezentate. Conțin verdicte privind vinovăția în săvârșirea unor fapte penale grave de corupție și fals, depășind deci cu mult limitele unei critici admisibile la adresa subsemnatului. Afirmațiile din articole sunt acuzații de fapt precise, creând fără îndoială cititorilor impresia ca acesta este vinovat și conducând la formarea opiniei publice că faptele de care acesta este acuzat sunt stabilite deja și nu pot fi puse la îndoială, ceea ce nu este adevărat.

Până la judecata cu privire la legalitatea acestui act de control al A.N.I. nu se poate vorbi de existența unui conflict de interese, ceea ce înseamnă că informațiile prezentate în toate cele 9 articole sunt hazardate și nefondate, neexistând un raport de proporționalitate între interesele concurente, depășindu-se astfel limitele de permisibilitate ale art. 10 din Convenție.

Din verificarea și simpla lecturare a acestor articole se observă cu ușurință faptul că s-a intenționat o adevărată campanie de presă împotriva reclamantului, revenind cu articole zilnic sau o dată la câteva zile, cu aceleași informații, potențate și tratate amplificat, pentru a ajunge de la acuze directe, calomnioase și defăimătoare, la injurii deschise și fără echivoc.

Curtea de Apel, în decizia atacată, prin raportare la jurisprudența C.E.D.O., subliniază faptul afirmațiile unui ziarist ce au caracterul unor judecăți de valoare sunt protejate de art. 10 cu condiția ca ele să se bazeze pe fapte adevărate sau să fie susținute de o argumentare logică a autorului lor.

Or, nu se poate afirma că faptele imputate prin cele 9 articole de presă sunt adevărate, pentru niciuna dintre faptele imputate de către ziarist nefiind dovedită vinovăția reclamantului.

Afirmațiile extrem de grave ce îl vizează pe reclamant nu pot fi considerate critici constructive, ci defăimări, limbaj licențios, injurii care nu pot fi protejate de art. 10 fără să se încalce reclamantului dreptul la viața privată.

Așa cum a reținut și Tribunalul Iași, trebuie găsit un just echilibru între libertatea de exprimare și dreptul la viața privată,

care cade sub incidența art. 8 al C.E.D.O., echilibru care impune tragerea la răspundere a persoanelor vinovate de comiterea afirmațiilor denigratoare și reiterare în public, prin mijloace de comunicare prin presă și mass media, cu rea credință (cauza Petrina împotriva României, cauza Andreescu împotriva României).

Nu orice demers jurnalistic este protejat de prevederile art. 10 din Convenție, ci doar unul care păstrează un echilibru real între viața privată și libertatea de exprimare, faptele imputate trebuind a avea o bază factuală solidă, care să nu lezeze în mod gratuit viața privată a persoanei în cauză.

Jurisprudența Curții în privința libertății de exprimare și a limitelor acesteia este detaliată și argumentată într-o serie de decizii pronunțate atât împotriva României, cât și împotriva altor state: decizia Stângu și Scutelnicu împotriva României din 31 ianuarie 2006; decizia Cumpănă și Mazăre împotriva României din 17 decembrie 2004; decizia Sabou și Părcălab împotriva României din 28 septembrie 2004; decizia Cornelia Popa împotriva României din 29 martie 2011; decizia Andreescu împotriva României din 8 iunie 2010. Toată această jurisprudență a fost atent valorificată de instanța de fond la momentul soluționării cauzei.

În cauza de față, în mod corect Tribunalul Iași a reținut că afirmațiile extrem de grave la adresa reclamantului, în absența unei baze factuale solide și concrete au depășit limitele acceptabile ale libertății de exprimare, respectiv art. 10 din Convenție și a încălcat în mod flagrant și nejustificat drepturile reclamantului la imagine, reputație, onoare, demnitate.

Examinând criticile formulate prin recursul cu care a fost investită, Înalta Curte reține următoarele:

Cu titlu preliminar trebuie arătat că pot forma obiect al analizei acestei instanțe decât criticile care vizează nelegalitatea deciziei recurate. Aceasta deoarece, în actuala reglementare, art. 304 C. proc. civ. permite reformarea unei hotărâri în recurs numai pentru motive de nelegalitate, nu și de netemeinicie, astfel că instanța de recurs nu mai are competența de a cenzura situația de fapt stabilită prin hotărârea atacată și de a reevalua în acest scop probele, ci doar de a verifica legalitatea hotărârii prin raportare la situația de fapt pe care aceasta o constată.

Modul în care instanțele de fond au interpretat probele administrate și au stabilit pe baza acestora o anumită situație de fapt nu mai constituie motiv de recurs în actuala reglementare a art. 304 C. proc. civ., deoarece pct. 11 al art. 304 C. proc. civ., singurul care permitea cenzurarea în recurs a modului de apreciere a probelor în faza procesuală anterioară, a fost abrogat la data de 2 mai 2001, odată cu intrarea în vigoare a O.U.G. nr. 138/2000.

Așa fiind, criticile care vizează cuantumul daunelor morale, precum și cele ce privesc situația de fapt sau aprecierea probelor nu vor fi supuse analizei instanței de recurs.

Relativ la criticile de nelegalitate formulate de recurent, Înalta Curte reține că reglementarea libertății de exprimare și a condițiilor de exercitare a acesteia este cuprinsă atât în norme interne, cât și în norme internaționale, ratificate sau adoptate de statul român, norme care au întemeiat în bună măsură apărările părților litigante și care se impun a fi reiterate pentru a constitui baza hermeneuticii ce constituie analiza instanței de recurs.

Astfel, potrivit prevederilor art. 31 alin. (4) din Constituția României, „mijloacele de informare în masă, publice și private, sunt obligate să asigure informarea corectă a opiniei publice”, iar în conformitate cu dispozițiile art. 30 alin. (6) din aceeași Constituție, „libertatea de exprimare nu poate prejudicia demnitatea, onoarea, viața particulară a persoanei și nici dreptul la propria imagine”.

Art. 10 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului prevede la parag. 1 că orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare, drept care cuprinde libertatea de opinie și libertatea de a primi sau de a comunica informații ori idei fără amestecul autorităților publice și fără a ține seama de frontiere. La parag. 2, norma convențională prevede că exercitarea acestor libertăți ce comportă îndatoriri și responsabilități, poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege, care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății sau a moralei, protecția reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești.

Rezultă că dreptul garantat de art. 10 din Convenție nu este unul absolut. Dacă parag. 1 al art. 10 consacră existența dreptului la libertatea de exprimare, parag. 2 al articolului menționat permite restrângerea exercitării acestui drept în ipoteza în care folosirea libertății de exprimare este îndreptată împotriva anumitor valori pe care statul le poate în mod legitim apăra sau chiar împotriva democrației însăși.

Altfel spus, libertatea de exprimare, ca drept esențial într-o societate democratică, nu poate fi exercitată dincolo de orice limite. Ca orice altă libertate socială, ea presupune luarea în considerare a unor interese de ordin general, cum sunt

siguranța națională, integritatea teritorială ale statelor contractante, siguranța publică, apărarea acesteia și prevenirea săvârșirii unor infracțiuni, protecția sănătății și a moralei publice, garantarea autorității și imparțialității puterii judiciare, precum și a unor interese de ordin personal, anume reputația și drepturile ce aparțin altor persoane, împiedicarea de a divulga informații confidențiale.

Aceste limitări se concretizează în posibilitatea existenței unor ingerințe ale autorităților statale în exercițiul dreptului la libertatea de exprimare, spre a se realiza scopurile enunțate de art. 10 parag. 2 din Convenție. Instanța europeană a subliniat în repetate rânduri că restricțiile la libertatea de exprimare, oricare ar fi contextul în discuție, nu sunt compatibile cu dispozițiile art. 10 parag. 2 decât dacă îndeplinesc condițiile pe care textul le impune în privința lor.

Conform celor ce rezultă din dispozițiile normei convenționale evocate, exercițiul libertății de exprimare presupune „îndatoriri și responsabilități” și el poate fi supus unor „formalități, condiții, restricții sau sancțiuni”, ceea ce semnifică recunoașterea posibilității pentru stat de a exercita anumite „ingerințe” în exercițiul acestei libertăți fundamentale. Aceste ingerințe trebuie să îndeplinească anumite condiții, respectiv să fie prevăzute de lege, să urmărească un scop legitim și să fie necesare într-o societate democratică. „Scopul legitim” este dat de interesele de ordin general și de cele individuale prevăzute de parag. 2 al art. 10.

În jurisprudența sa, Curtea Europeană a statuat, cu valoare de principiu, că oricine, inclusiv un ziarist, care exercită libertatea sa de expresie, își asumă „îndatoriri și responsabilități” a căror întindere depinde de situația concretă în discuție și de procedeul tehnic utilizat. Recunoscând fără nicio rezervă rolul esențial ce revine presei într-o societate democratică, jurisdicția europeană a reamintit că parag. 2 al art. 10 din Convenție prevede limitele exercițiului libertății de exprimare, urmând a se determina dacă, în circumstanțele particulare ale cauzei, interesul informării publicului poate trece înaintea „îndatoririlor și responsabilităților” de care sunt ținute zăriștii în exercitarea activității lor.

În ceea ce privește dreptul la viața privată, Curtea Europeană a statuat în jurisprudența sa că noțiunea de viață privată cuprinde elemente care se raportează la identitatea unei persoane, cum ar fi numele său, fotografia sa, integritatea sa fizică și morală; garanția oferită de art. 8 din Convenție este destinată în principal să asigure dezvoltarea, fără ingerințe din afară, a personalității fiecărui individ în relațiile cu semenii. Așadar, există o zonă de interacțiune între individ și terți care, chiar și într-un context public, aparține „vieții private” (a se vedea Von Hannover împotriva Germaniei (GC), nr. 59320/00, parag. 50, C.E.D.H. 2004-VI). De asemenea, s-a statuat că „dreptul la apărarea reputației este un drept care, în calitate de element al vieții private, este legat de art. 8 din Convenție” (a se vedea Chauvy și alții împotriva Franței, nr. 64915/01, paragraful 70, C.E.D.H. 2004-VI).

Totodată, s-a arătat că trebuie găsit un echilibru între libertatea de exprimare și dreptul la viața privată, care cade sub incidența art. 8, echilibru care impune tragerea la răspundere a persoanelor vinovate de comiterea afirmațiilor denigratoare, dacă afirmațiile reprezintă situații factuale, lipsite de suport probatoriu, efectuate în cadrul unei adevărate campanii de denigrare și reiterate în public, prin mijloace de comunicare prin presă și mass-media cu rea-credință (cauza Petrina vs. România, cauza Andreescu vs. România).

În acest sens, instanța europeană a statuat în cauza Sipoș vs. România că, „Curții îi revine sarcina de a stabili dacă statul, în contextul obligațiilor pozitive care decurg din art. 8 din Convenție, a administrat un just echilibru între protecția dreptului reclamantei la reputația sa, element constituent al dreptului la protecția vieții private, și libertatea de exprimare protejată la art. 10 (Petrina, citată anterior, pct. 36; Von Hannover împotriva Germaniei, nr. 59320/00, pct. 70, C.E.D.H. 2004-VI). Astfel, Curtea consideră că obligația pozitivă care decurge din art. 8 din Convenție trebuie să se aplice în cazul în care afirmațiile susceptibile să afecteze reputația unei persoane depășesc limitele criticilor acceptabile din perspectiva art. 10 din Convenție (Petrina, citată anterior, pct. 39)”.

De asemenea, instanța europeană a reiterat principiile stabilite în jurisprudența sa privitoare la libertatea de exprimare garantată de art. 10 din Convenție (cauza Cumpăna și Mazăre c. României (M.C.), nr. 33348/96, parag. 88-93), reamintind că presa joacă rolul indispensabil de “câine de pază” într-o societate democratică, precum și faptul că presa, deși nu trebuie să depășească anumite limite ținând în special de protecția reputației și drepturilor celui alt, totuși are sarcina de a comunica informații și idei asupra unor chestiuni politice, precum și asupra altor subiecte de interes general.

Curtea a făcut din nou referiri la cauzele din jurisprudența sa privitoare la protecția oferită jurnaliștilor care dezbat probleme de interes public, precum și la limitele criticii acceptabile, limite care sunt mai largi în privința funcționarilor publici ori politicienilor decât în privința persoanelor private (cauza Ieremiov c. României nr. 1, 24 noiembrie 2009, nr. 75300/01, parag. 38).

Totodată, libertatea de exprimare este aplicabilă și „informațiilor” ori „ideilor” care ofensează, șochează sau deranjează,

iar pentru a constitui o încălcare a art. 8 din Convenție care protejează dreptul la reputație, un atac împotriva reputației unei persoane trebuie să atingă un anumit nivel gravitate și să cauzeze un prejudiciu victimei prin atingerile aduse dreptului acesteia la respectul vieții private (cauza A. c. Norvegiei, 9 aprilie 2009, nr. 28070/06, parag. 64).

În aprecierea depășirii limitelor libertății de exprimare și necesitatea respectării dreptului la viața privată, respectiv dreptul la imagine și dreptul la reputație, Curtea Europeană a avut în vedere calitatea și funcția persoanei criticate, forma/stilul și contextul mesajului critic, contextul în care este redactat articolul (cauza Niculescu Dellakeza vs. România), interesul public pentru tema dezbătută (cauza Bugan vs. România), buna-credință a jurnalistului (cauza Ileana Constantinescu vs. România), raportul dintre judecățile de valoare și situațiile factice, doza de exagerare a limbajului artistic, proporționalitatea sancțiunii cu fapta, precum și motivarea hotărârii (cauza Bugan vs. România, cauza Dumitru vs. România).

În speță, curtea de apel a aplicat în mod corect principiile jurisprudenței C.E.D.O. sus-evocate, criticile în acest sens nefiind fondate.

Astfel, contrar susținerilor recurentului, instanța de apel a constatat în mod corect că articolele incriminate în cauză au urmărit informarea publicului cu privire la un subiect de interes general și nu denigrarea reclamantului, nefiind, astfel, depășite limitele libertății de exprimare.

Problema dezbătută era în mod evident de interes public, întrucât viza aspecte legate de modul de încheiere/atribuire a unor contracte de către reclamant, în calitate de director al unui spital public, și de veniturile obținute de reclamant în această calitate, raportat la achiziția unor imobile de valoare substanțială, respectiv la nedepunerea declarațiilor de avere prevăzute de lege.

Relativ la susținerile recurentului în sensul că prin articolele publicate s-a urmărit denigrarea sa, întrucât nu i s-a dovedit vinovăția, față de împrejurarea că în dosarul penal nu s-a pronunțat nicio soluție, iar actul de control A.N.I. a fost contestat, trebuie menționat că în prezenta cauză, instanța nu este chemată să stabilească dacă, într-adevăr, neregulile semnalate în raportul A.N.I. și în ordonanțele procurorului corespund adevărului, esențială fiind existența unor indicii privitoare la faptele invocate de părât în articolele contestate.

Ca atare, instanța de recurs constată că nu au fost depășite limitele libertății de exprimare și nici nu a fost încălcat dreptul la viața privată, respectiv dreptul la imagine și dreptul la reputație al reclamantului.

În acest sens, în jurisprudența europeană s-a statuat că, pe lângă punerea în balanță a două interese contrare (dreptul ziaristului de a se exprima, pe de o parte, și interesul statului de a limita libertatea de exprimare pentru a atinge scopurile legitime enumerate de parag. 2 al art. 10) mai intervine în cazul libertății presei și un al treilea interes, cel al societății de a exercita un control eficient asupra acțiunilor personalităților aflate în poziții de conducere. Deoarece acest control se exercită într-o mare măsură prin intermediul presei, jurisprudența Curții de la Strasbourg a considerat că aceasta joacă un rol esențial pentru existența și buna funcționare a unei democrații transparente. Prin urmare, de fiecare dată când se constată că suntem în prezența unei exercitări cu bună credință a libertății presei într-o chestiune de interes general (Bergens Tidende și alții c. Norvegiei), restricțiile aduse acesteia vor fi foarte atent analizate de Curte, probabilitatea constatării unei încălcări a art. 10 fiind considerabilă. În acest context, trebuie subliniat faptul că o condamnare nejustificată a unui ziarist va fi privită de Curte nu numai din perspectiva interesului individual al reclamantului, ci și din perspectiva riscului de a intimida sau descuraja pe viitor libera discuție de către presă a chestiunilor de interes public. (Plon c. Frantei, Chauvy și alții c. Frantei). Totuși, așa cum s-a reținut în mai multe cauze, Curtea trebuie să verifice dacă, luând măsura care constituie o ingerință în exercițiul dreptului la liberă exprimare, autoritățile interne au realizat un just echilibru între, pe de o parte, protecția dreptului consacrat de art. 10 și, pe de altă parte, aceea a dreptului la reputație al persoanelor vizate, care, ca element al vieții private, este protejat de art. 8 din Convenție. Această ultimă dispoziție poate impune adoptarea unor măsuri pozitive apte să garanteze respectul efectiv al vieții private, chiar în relațiile între indivizi (Cumpana și Mazare c. României).

În legătură cu acest aspect, Curtea arată următoarele: Dacă statele contractante au posibilitatea, sau, chiar, uneori, datoria, în baza obligațiilor pozitive ce le revin conform art. 8 al Convenției, de a reglementa exercitarea libertății de exprimare de o manieră aptă să asigure o protecție adecvată prin lege pentru reputația indivizilor, acestea trebuie să evite ca, făcând acest lucru, să adopte măsuri de natură a descuraja mass-media să-și îndeplinească rolul de alertare a publicului în cazul unor abuzuri aparente sau presupuse ale puterii publice. Ziaristii de investigație vor fi reticenți în a se exprima cu privire la chestiuni de interes general dacă riscă să fie condamnați. Efectul descurajator pe care-l are temerea unor asemenea sancțiuni asupra exercitării de către ziariști a libertății lor de exprimare este evident (Nikula c. Finlandei, Goodwin c. Marii Britanii).

În speță, Înalta Curte constată că activitatea pârâtului s-a circumscris rolului pe care presa îl are într-o societate democratică, respectiv de a fi un bun instrument pentru judecarea ideilor și atitudinilor unor conducători (Lingens c. Austriei), precum și faptul că prin articolele publicate la adresa reclamantului nu s-a dorit denigrarea acestuia, ci informarea publicului cu privire la un subiect de interes general.

În concluzie, hotărârea recurată a fost pronunțată cu aplicarea corectă a dispozițiilor art. 998-999 C. civ., art. 1000 alin. (3) C. civ., art. 10 parag. 2 C.E.D.O. și art. 30 alin. (6) din Constituția României, astfel că nu sunt îndeplinite condițiile art. 304 pct. 9 C. proc. civ.

Având în vedere considerentele expuse, Înalta Curte reține că recursul este nefondat și îl va respinge ca atare, conform art. 312 alin. (1) C. proc. civ.

PENTRU ACESTE MOTIVE

ÎN NUMELE LEGII

D E C I D E

Respinge, ca nefondat, recursul declarat de reclamantul C.A.C. împotriva Deciziei nr. 218 din 28 mai 2015 a Curții de Apel Iași, secția I civilă.

Irevocabilă.

Pronunțată în ședință publică, astăzi 21 ianuarie 2016.